

THÔNG BÁO

**Rút kinh nghiệm vụ án hình sự Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao
giám đốc thẩm hủy bản án hình sự phúc thẩm để xét xử phúc thẩm lại**

Ngày 29/01/2024, Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao đã xét xử giám đốc thẩm vụ án Nguyễn Minh Tuấn, Nguyễn Thị Lan Anh phạm tội “Giết người”, xảy ra tại Hà Nội, Vụ Thực hành quyền công tố và kiểm sát xét xử hình sự (Vụ 7) thông báo, yêu cầu Viện kiểm sát cấp dưới vận dụng kinh nghiệm về công tác thực hành quyền công tố và kiểm sát xét xử các vụ án hình sự, cụ thể như sau:

I. NỘI DUNG VỤ ÁN VÀ QUÁ TRÌNH TỐ TỤNG

Nguyễn Thị Lan Anh và anh Trần Ngọc Sơn kết hôn năm 2016. Sau khi phát sinh mâu thuẫn, Lan Anh không chung sống với anh Sơn, mà về sống cùng mẹ đẻ là bà Vũ Thị Dự; ngày 9/2/2017, Lan Anh sinh cháu Nguyễn Ngọc Minh Minh là con chung với anh Sơn. Sau khi sinh cháu Minh được 3 tháng, Lan Anh quen biết và sống chung với Nguyễn Minh Tuấn, nên để cháu Minh cho bà Dự nuôi. Năm 2018, Lan Anh ly hôn với anh Sơn và kết hôn với Tuấn, sau đó có con chung với Tuấn là Nguyễn Minh Tâm và ở cùng nhà với bố mẹ của Tuấn. Tháng 10/2019, Tuấn cùng Lan Anh đến thuê phòng 203 số nhà 57 phố Phạm Ngọc Thạch để sinh sống. Tại đây, Tuấn đã mua ma túy tổng hợp về và rủ Lan Anh cùng sử dụng. Tháng 2/2020, Tuấn liên hệ với người tên Nam để mua ma túy hết 2,3 triệu đồng rồi bảo Lan Anh đến gặp Nam lấy ma túy và mang về cùng sử dụng dần.

Ngày 5/3/2020, Lan Anh gọi điện cho bà Dự xin đón cháu Minh về ở cùng thì được bà Dự đồng ý. Từ ngày 5/3/2020 đến ngày 8/3/2020, cháu Minh ngoan nên được Tuấn quý. Từ ngày 9/3/2020, cháu Minh có biểu hiện bướng, nên thường xuyên bị Tuấn và Lan Anh đánh, phạt bằng cách bắt quỳ, ngồi trong chậu nhựa nhiều giờ.

Sáng ngày 29/3/2020, sau khi Lan Anh nấu ăn bữa sáng, Tuấn hỏi cháu Minh muốn ăn gì thì cháu Minh đòi ăn bánh gạo. Do bức tức với thái độ của Minh, nên Tuấn gọi Lan Anh mang chậu nhựa lên gác xép; Tuấn để mấy cái bánh gạo vào chậu rồi bắt Minh quỳ phạt ở trong chậu. Sau khi Lan Anh nấu ăn xong, Tuấn cùng Lan Anh và cháu Tâm ăn sáng, còn Minh tự bóc bánh gạo ăn. Tuấn tiếp tục hỏi cháu Minh có ăn gì không, nhưng cháu Minh không trả lời và lườm lại. Thấy vậy, Tuấn dùng cán chổi bằng kim loại vọt 4 đến 5 phát vào vùng mông và thắt lưng bên trái của cháu Minh. Sau đó, Tuấn tiếp tục bắt cháu Minh quỳ tiếp ở trong chậu, còn Tuấn ngồi sử

dụng máy tính ở bên cạnh. Đến khoảng 9 giờ cùng ngày, cháu Minh không quý nữa mà đứng lên. Tuấn nhiều lần hỏi cháu Minh “bây giờ mày muốn gì”, nhưng cháu Minh không trả lời, nên Tuấn dùng tay phải tát mạnh liên tiếp khoảng 10 phát vào hai bên vùng đầu, mặt của Minh, nhưng Minh không khóc. Tuấn bảo Lan Anh mang chậu nhựa và cho Minh xuống tầng 1 để tiếp tục phạt Minh. Lan Anh lên lấy chậu và bắt cháu Minh quý trong chậu ở tầng 1, còn Tuấn đi ngủ. Đến 13 giờ 30 phút, Tuấn tỉnh dậy thấy cháu Minh vẫn đang ở trong chậu nên gọi vọng xuống hỏi “Minh ăn gì”, nhưng cháu Minh vẫn không trả lời. Đến khoảng 15 giờ 30 phút, Tuấn đi xuống hỏi cháu Minh, nhưng cháu Minh vẫn không nói nên Tuấn quát “Có phải lý không, có phải búống không” thì cháu Minh đáp “Con lý, con búống”. Tuấn bực tức, lấy cán chổi kim loại vục liên tiếp vào người cháu Minh rồi bỏ lên gác xếp nằm ngủ. Khoảng 18 giờ, do cần chậu để tắm cho cháu Tâm, nên Lan Anh bảo Minh ra ngoài chiếu ngồi. Sau khi tắm cho cháu Tâm xong, Lan Anh tiếp tục bảo cháu Minh vào ngồi phạt trong chậu. Khi Lan Anh đang cho cháu Tâm ăn tối, thì Tuấn cầm bánh gạo từ gác xếp xuống và hỏi cháu Minh “Có ăn mỳ không, đã biết lỗi chưa”. Thấy Minh vẫn không trả lời, Tuấn bắt Minh đứng dậy rồi cầm cán chổi vục liên tiếp vào bắp chân, tay, lưng của cháu Minh rồi bỏ lên gác xếp. Lan Anh hỏi cháu Minh ăn gì thì cháu Minh nói: “uống sữa bà yêu”, là sữa của bà Dự gửi cho. Do trước đó, giữa vợ chồng Tuấn và bà Dự đã có một số mâu thuẫn, nên Lan Anh bực tức, dùng phần đầu chiếc chổi nhựa đánh vào hai bắp tay của Minh, mỗi bên khoảng 2 đến 3 cái. Sau đó, Lan Anh cho cháu Minh được ra khỏi chậu, nhưng Minh lại đòi “uống sữa bà yêu”, nên Lan Anh lại tiếp tục bắt cháu Minh vào chậu ngồi phạt. Đến khoảng 22 giờ, Tuấn nghe thấy tiếng chậu nhựa va đập, đoán là Minh đã đi ra khỏi chậu nên hỏi vọng xuống “Minh đâu rồi”, nhưng cháu Minh không trả lời. Tuấn quát cháu Minh quay lại chậu để ngồi phạt.

Đến khoảng 23 giờ cùng ngày, thấy cháu Tâm đã ngủ, Tuấn bảo Lan Anh canh chừng không cho Minh ngủ cho đến khi biết xin lỗi mới tha. Lan Anh nói đang mệt và buồn ngủ thì Tuấn bảo Lan Anh lên gác xếp sử dụng ma túy cho tỉnh ngủ để canh chừng Minh. Sau đó, Lan Anh và Tuấn cùng nhau sử dụng ma túy. Sử dụng xong, Tuấn bảo Lan Anh đi xào mỳ cho Tuấn ăn. Khi Lan Anh làm xong, Tuấn cầm đĩa mỳ giờ về phía cháu Minh và nói: “Mày có ăn không, mày muốn gì”, thì Minh nói “uống sữa bà yêu”. Nghe vậy, Tuấn bực tức cầm cán chổi giờ lên định vục Minh; Minh giờ tay đỡ, phần cổ tay hở ra đã bị tẩy đỏ hết, nên Tuấn không vục nữa mà dùng tay phải đánh liên tiếp khoảng 20 phát mạnh vào đầu, ngực, lưng cháu Minh làm cháu Minh đau hét lên. Tuấn dùng cán chổi tỳ ngang cổ cháu Minh và ấn mạnh để cháu Minh không hét nữa, làm cháu Minh gập cổ xuống, kẹp cằm vào cán chổi. Tuấn quát “Không gào lên nữa thì tha”; thấy Minh không hét nữa, Tuấn bỏ cán chổi ra và lên gác xếp nằm. Khoảng 40 phút sau, Tuấn đi xuống hỏi cháu Minh nhiều lần “có ăn gì không”, “biết lỗi chưa”, nhưng Minh không nói gì, Tuấn dùng tay phải đánh liên tiếp vào khắp người cháu Minh từ đầu đến thân, rồi bảo Lan Anh canh chừng không cho

Minh ngủ. Thấy Lan Anh ngủ gật, Tuấn bảo Lan Anh lên gác xếp và cả hai cùng sử dụng ma túy cho tỉnh ngủ. Sau đó, Lan Anh đi xuống và hỏi cháu Minh “đã biết lỗi chưa”, Minh trả lời “Con biết lỗi rồi, lỗi của con là láo và bướng”. Thấy Minh vừa nói, vừa ngủ gật, Lan Anh đã dùng chiếc kim khâu quần áo chọc vào bắp tay trái và phải của cháu Minh mỗi bên một cái, nhưng Minh không có phản ứng gì; Lan Anh chọc tiếp vào hai đùi trước của Minh khoảng 3 lần thì thấy cháu Minh kêu nhẹ, Lan Anh không chọc nữa mà bỏ lên gác xếp tiếp tục cùng Tuấn sử dụng ma túy.

Khoảng 02 giờ sáng ngày 30/3/2020, sau khi sử dụng ma túy, Lan Anh đi xuống bắt cháu Minh xin lỗi thì sẽ được tha, nhưng Minh không xin lỗi mà đòi uống nước. Lan Anh bảo phải xin lỗi thì mới cho cháu Minh uống nước nên cháu Minh hét lên. Thấy vậy, Tuấn đi từ trên gác xếp xuống dùng tay ấn vào cổ cháu Minh; đồng thời, dùng tay đánh liên tiếp nhiều phát vào vùng đầu, mặt và người cháu Minh. Khi cháu Minh không hét nữa thì Tuấn dừng lại và bỏ lên gác xếp. Lan Anh nhắc cháu Minh ra khỏi chậu và nói với Tuấn “Minh mệt rồi”, thì Tuấn nói “tha cho nó”. Lan Anh lấy sữa cho cháu Minh uống và phát hiện thấy có mùi thối nên biết là cháu Minh ỉa đùn. Lan Anh bảo Minh đứng dậy đi tắm, nhưng Minh không đứng được. Lan Anh xốc nách, kéo lê cháu Minh vào nhà tắm. Sau khi tắm xong cho Minh, Lan Anh bế Minh lên gác xếp rồi cả nhà đi ngủ. Sáng ngày 30/3/2020, Tuấn và Lan Anh tỉnh dậy thì thấy cháu Minh có biểu hiện thân nhiệt cao bất thường, khó thở, người nóng nhưng chân tay lạnh, thờ khó; Lan Anh lấy máy sấy tóc sấy cho Minh và bón sữa cho Minh; Minh uống được mấy thìa sữa thì nôn ra. Đến khoảng 9 giờ, Lan Anh đã gọi điện cho bố chồng là ông Nguyễn Tuấn Cường nói cháu Minh bị mệt, đầu nóng, chân tay lạnh nhưng không nói nguyên nhân. Khoảng 30 phút sau, Lan Anh thấy cháu Minh thờ dốc và lịm dần đi thì ép tim, hà hơi, thổi ngạt cho Minh. Sau đó, Tuấn và Lan Anh gọi xe cấp cứu đưa Minh đến cấp cứu tại bệnh viện Đại học Y Hà Nội, nhưng Minh đã chết trước khi đến bệnh viện. Do thời điểm này, Hà Nội đang có dịch Covid 19, nên khi thấy có xe cấp cứu đến, quần chúng nhân dân nơi vợ chồng Tuấn sinh sống đã gọi điện báo Công an phường Phương Liên, quận Đống Đa. Công an phường Phương Liên cử cán bộ đến hiện trường và đến khoa cấp cứu Bệnh viện Đại học Y để tìm hiểu thì được ông Nguyễn Đình Dũng là bác sĩ tại khoa cấp cứu Bệnh viện Đại học Y cung cấp thông tin: bệnh nhân Minh vào viện cấp cứu lúc 10 giờ 30 phút ngày 30/3/2020. Tình trạng trước khi vào viện: Ngừng tuần hoàn; nhiều vết bầm tím trên da ở hai cánh tay, đùi và trán; nhiều vết xước trên hai cánh tay. Sau khi cấp cứu, ngừng tuần hoàn 60 phút gồm: ép tim, đặt nội khí quản, thở bóp bóng khí quản bệnh nhân không có nhịp tim trở lại. Phát hiện sự việc có nghi vấn, nên Công an phường Phương Liên đã đưa Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh về Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an quận Đống Đa để làm rõ. Tại đây, Tuấn và Lan Anh đã khai nhận hành vi tra tấn, đánh cháu Minh dẫn đến tử vong.

Tại Kết luận giám định pháp y số 4220 ngày 2/6/2020, phòng Kỹ thuật hình sự Công an thành phố Hà Nội, kết luận: trên cơ thể nạn nhân Nguyễn Ngọc Minh Minh

có nhiều vết sây sát da bầm tụ máu; tổ chức dưới da vùng trán, đỉnh và thái dương phải tương ứng các vết bên ngoài tụ máu; chảy máu não lan tỏa hai bán cầu; thương tích tại vùng đầu, mặt nạn nhân do tác động của vật tày gây nên; nguyên nhân chết do chấn thương sọ não nặng.

Tại Bản án hình sự sơ thẩm số 440/2020/HSST ngày 19/11/2020, Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội áp dụng điểm b, n khoản 1 Điều 123; điểm i khoản 1 Điều 249; điểm s khoản 1, khoản 2 Điều 51; Điều 40; Điều 55; Điều 58 Bộ luật hình sự, xử phạt Nguyễn Minh Tuấn tử hình về tội “Giết người”, 30 tháng tù về tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy”; tổng hợp hình phạt, buộc Tuấn phải chấp hành hình phạt chung của 2 tội là tử hình.

Áp dụng điểm b, n khoản 1 Điều 123; điểm i khoản 1 Điều 249; điểm s khoản 1, khoản 2 Điều 51; Điều 39; Điều 55; Điều 58 Bộ luật hình sự, xử phạt Nguyễn Thị Lan Anh tù chung thân về tội “Giết người”, 18 tháng tù về tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy”; tổng hợp hình phạt, buộc Lan Anh phải chấp hành hình phạt chung của 2 tội là tù chung thân.

Sau khi xét xử sơ thẩm, Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh có đơn kháng cáo xin giảm nhẹ hình phạt; anh Trần Ngọc Sơn là đại diện người bị hại có đơn kháng cáo đề nghị giảm hình phạt cho các bị cáo.

Tại Bản án hình sự phúc thẩm số 680/2022/HSPT ngày 20/9/2022, Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội, chấp nhận kháng cáo của các bị cáo Nguyễn Minh Tuấn, Nguyễn Thị Lan Anh và đại diện người bị hại, sửa bản án hình sự sơ thẩm nêu trên của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội, áp dụng điểm b, n khoản 1 Điều 123; điểm i khoản 1 Điều 249; điểm s khoản 1, khoản 2 Điều 51; Điều 39; Điều 55; Điều 58 Bộ luật hình sự, xử phạt Nguyễn Minh Tuấn tù chung thân về tội “Giết người”, 30 tháng tù về tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy”; tổng hợp hình phạt, buộc Tuấn phải chấp hành hình phạt chung của 2 tội là tù chung thân.

Áp dụng điểm b, n khoản 1 Điều 123; điểm i khoản 1 Điều 249; điểm s khoản 1, khoản 2 Điều 51; Điều 38; Điều 55; Điều 58 Bộ luật hình sự, xử phạt Nguyễn Thị Lan Anh 20 năm tù về tội “Giết người”, 18 tháng tù về tội “Tàng trữ trái phép chất ma túy”; tổng hợp hình phạt, buộc Lan Anh phải chấp hành hình phạt chung của 2 tội là 21 năm 6 tháng tù.

Tại Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 07/QĐ-VKSTC-V7 ngày 19/9/2023, Viện trưởng Viện kiểm sát nhân dân tối cao kháng nghị Bản án hình sự phúc thẩm số 680/2022/HSPT ngày 20/9/2022 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội về phần quyết định hình phạt đối với Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh về tội “Giết người”. Đề nghị Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao xét xử giám đốc thẩm theo hướng: tuyên hủy Bản án hình sự phúc thẩm số 680/2022/HSPT ngày 20/9/2022 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội về phần quyết định hình phạt

đối với Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh về tội “Giết người”; giữ nguyên phần quyết định hình phạt tại Bản án hình sự sơ thẩm số 440/2020/HSST ngày 19/11/2020 của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội đối với Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh về tội “Giết người”.

Tại Quyết định giám đốc thẩm số 04/2024/HS-GĐT ngày 29/01/2024, Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao tuyên hủy Bản án hình sự phúc thẩm số 680/2022/HSPT ngày 20/9/2022 của Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội về phần quyết định hình phạt đối với Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh về tội “Giết người” để xét xử phúc thẩm lại theo đúng quy định của pháp luật./.

II. NỘI DUNG RÚT KINH NGHIỆM

1. Việc đánh giá tính chất hành vi phạm tội của các bị cáo

Trong vụ án này, Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh thực hiện hành vi giết cháu Nguyễn Ngọc Minh Minh khi cháu Minh mới được 3 tuổi 01 tháng 21 ngày, nên các bị cáo phạm tội với 2 tình tiết định khung tăng nặng “giết người dưới 16 tuổi” và “có tính chất côn đồ” quy định tại các điểm b, n khoản 1 Điều 123 Bộ luật hình sự như nhận định của bản án sơ thẩm là có căn cứ, đúng pháp luật.

Đến cấp phúc thẩm, Tòa án nhận định: các bị cáo không có động cơ, mục đích tước đoạt mạng sống của cháu Minh, hành vi phạm tội của các bị cáo hoàn toàn không xuất phát từ bản tính độc ác, tàn nhẫn, vô lương tâm, mà cần xác định có một phần nguyên nhân đến từ sự bất lực, thiếu hiểu biết trong phương pháp, cách thức, kinh nghiệm nuôi dạy con trẻ, từ đó giảm hình phạt cho Nguyễn Minh Tuấn và Nguyễn Thị Lan Anh là không có cơ sở chấp nhận, đánh giá không đúng tính chất hành vi phạm tội mà các bị cáo đã thực hiện, dẫn đến sai lầm trong quyết định hình phạt đối với các bị cáo.

2. Việc xác định vai trò của các bị cáo trong vụ án

Nguyễn Minh Tuấn là bố dượng cháu Nguyễn Ngọc Minh Minh, là người bắt Minh quý trong chậu nhựa trong thời gian dài; dùng nắm tay, đũa gỗ, cán chổi inox đánh vào các vùng trọng yếu trên cơ thể Minh; Tuấn là người chủ động mua ma túy về và rủ Lan Anh cùng sử dụng; trước khi đánh Minh và lúc nào muốn đánh tiếp thì Tuấn và Lan Anh cùng nhau sử dụng ma túy. Nguyễn Thị Lan Anh là mẹ ruột cháu Minh, nhưng không can ngăn những hành vi dã man của Tuấn, mà còn trực tiếp bắt Minh quý trong chậu nhựa, tát, đánh đập, dùng kim khâu chọc vào tay, chân khi Minh buồn ngủ, nên các bị cáo giữ vai trò tích cực, ngang nhau như nhận định của Tòa án cấp sơ thẩm là có căn cứ, đúng pháp luật. Đến cấp phúc thẩm, Tòa án cho rằng Nguyễn Minh Tuấn có vai trò cao hơn so với Nguyễn Thị Lan Anh là không có căn cứ, không phù hợp với các tình tiết khách quan của vụ án.

3. Việc xác định tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự

Theo hướng dẫn tại điểm a mục 5 Nghị quyết số 01/2000/NQ-HĐTP ngày 4/8/2000 của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao, đại diện người bị hại xin giảm nhẹ hình phạt cho bị cáo trong trường hợp chỉ gây tổn hại về sức khỏe, gây thiệt hại về tài sản thì được xác định là tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự. Trong vụ án này, các bị cáo phạm tội “Giết người”, người bị hại đã chết, nên khi đại diện người bị hại xin giảm nhẹ hình phạt cho bị cáo không được xem xét, không được xác định là tình tiết giảm nhẹ trách nhiệm hình sự quy định tại khoản 2 Điều 51 Bộ luật hình sự. Tòa án cấp phúc thẩm cho rằng, đại diện người bị hại xin giảm nhẹ hình phạt cho các bị cáo là tình tiết giảm nhẹ mới, nên đã chấp nhận kháng cáo xin giảm nhẹ hình phạt của các bị cáo là không có căn cứ pháp luật.

Đối với vụ án này, quá trình thực hành quyền công tố, kiểm sát xét xử sơ thẩm, phúc thẩm, Viện kiểm sát đã đánh giá đúng tính chất hành vi phạm tội, vai trò của các bị cáo; xem xét, vận dụng chính xác các tình tiết tăng nặng, giảm nhẹ trách nhiệm hình sự; đề nghị mức án phù hợp đối với các bị cáo, có tác dụng răn đe, phòng ngừa chung trong xã hội.

Viện kiểm sát nhân dân tối cao yêu cầu các Viện kiểm sát nhân dân cấp cao, Viện kiểm sát các địa phương vận dụng kinh nghiệm từ vụ án này trong quá trình thực hành quyền công tố, kiểm sát xét xử các vụ án hình sự. /.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng, PVT (để báo cáo);
- Đ/c Vụ trưởng Vụ 7;
- Viện kiểm sát cấp cao 1,2,3;
- Vụ 14 VKSNDTC;
- Thanh tra VKSNDTC;
- Văn phòng VKSNDTC;
- VKSND 63 tỉnh, thành phố;
- Lưu VT (1b); Vụ 7 (23b)./.

TL.VIỆN TRƯỞNG
KT.VỤ TRƯỞNG VỤ THỰC HÀNH QUYỀN
CÔNG TỐ VÀ KIỂM SÁT XÉT XỬ HÌNH SỰ
PHÓ VỤ TRƯỞNG

Nguyễn Đăng Thắng